

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5CoCsp/35/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7522202503
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Stolárová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7522202503.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Stolárovej a členiek JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Slávky Zborovjanovej v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, zast.: K U B | A K s.r.o., so sídlom Werferova 1, Košice, IČO: 55 642 250, proti žalovanému: BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom Vajnorská 100/A, Bratislava, IČO: 47 967 692, zast.: ČOLLÁK & PARTNERI advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Floriánska 19, Košice, IČO: 45 946 868, o zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 3.720,- Eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Košice – okolie zo dňa 20. februára 2023 č.k. 11Csp/193/2022-80

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok vo výroku I. v časti priznanej sumy 500,- Eur a v prevyšujúcej časti vyhovujúci výrok m e n í tak, že žalobu zamieta.

Žalobkyni priznáva proti žalovanému náhradu trov celého konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e:

1. Okresný súd Košice – okolie (ďalej aj súd prvej inštancie alebo aj súd) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že žalovaného zaviazal k povinnosti zaplatiť žalobkyni sumu 1.000 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (II.) a žalobkyni proti žalovanému priznal náhradu trov konania v rozsahu 100% (III.). Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala voči žalovanému zaplatenia primeraného finančného zadostučinenia vo výške 3.720 Eur.

2. Vec právne posúdil podľa § 52 ods. 1 až 4 OZ, § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, § 151 ods. 1 a § 194 ods. 1 a 2 CSP, keď z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobkyni nárok na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia mal vzniknúť na základe toho, že v konaní vedenom na identickom súde pod sp.zn. 8Csp/436/2019 bola žalobkyňa úspešná, keď súd na základe posúdenia, že Dohoda o splatení dlhu, Dohoda o privátnej novácii a Dohoda o zrážkach zo mzdy z 19.6.2015 sú neplatné, na základe čoho súd žalovanému uložil povinnosť zdržať sa výkonu zrážok zo mzdy žalobkyne, a teda žalobkyňa úspešne uplatnila porušenie svojho práva a povinnosti žalovaného ustanovenej zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom. Súd konštatoval, že v zmysle § 3 ods. 5 vety 3 zákona o ochrane spotrebiteľa, ako aj rozhodovacej praxe súdnych autorít vyplýva, že primerané finančné zadostučinenie možno spotrebiteľovi priznať i bez toho, aby bola v konaní preukázaná existencia výška vzniknutej ujmy a bez toho, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy. Súd mal za preukázané, že otázka porušenia práva žalobkyne ako spotrebiteľa a povinnosti žalovaného ako dodávateľa bola záväzne vyriešená v označenom súdnom konaní rozsudkom zo dňa 1.2.2020 v prospech žalobkyne, pretože súd v danom konaní uzavrel, že zo strany žalovaného pri uzatváraní Dohody o splatení dlhu boli použité nekalé praktiky, skryté za možnosť úhrady dlhu v splátkach, žalobkyňa uznala dlh v zjavne neexistujúcej výške, ktorého väčšina bola tvorená príslušenstvom pozostávajúcim z vyčíslených nákladov spojených s právnym zastúpením (nevedno akým), súd Dohodu

o splatení dlhu posúdil za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi. Vo vzťahu k Dohode o zrážkach zo mzdy uviedol, že zabezpečená pohľadávka v nej nebola presne a úplne konkretizovaná, na základe čoho sa od spotrebiteľa de facto vyžaduje uhradenie plnení, o ktorých nebol spotrebiteľ preukázateľne informovaný, a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy, čo sa v zmysle § 53 ods. 4 OZ považuje za neprijateľné zmluvné podmienky. Na základe toho, že súd dospel k záveru, že Dohoda o zrážkach zo mzdy v spojení s Dohodou o splatení dlhu sú neplatné, pretože ich nemožno považovať za individuálne dojednané a zároveň pre ich neurčitost', bola vo výroku predmetného rozsudku žalovanému uložená povinnosť zdržať sa výkonu práva na zrážky zo mzdy žalobkyne na základe Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.6.2015. Žalobkyňa tak preukázala naplnenie hmotnoprávnej podmienky nevyhnutnej pre vznik predmetného nároku za preukázanú.

3. Ďalej sa súd zaoberal rozsahom finančného zadosťučinenia, keď pri určení jeho výšky bolo potrebné zohľadniť jeho primeranosť, ktorá je na úvahe súdu s odkazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 7Cdo/92/2021, ale tiež rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/75/2018. Súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že žalovaný predložením Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.6.2015 zamestnávateľovi žalobkyne žiadal vykonávať zrážky zo mzdy žalobkyne až do výšky 14.062,97 Eur, pričom zároveň zo mzdy žalobkyne za mesiace október 2019 až november 2020 zamestnávateľ zrazil pre žalovaného zo mzdy žalobkyne sumu cca 3.000 Eur. Súd poznamenáva, že táto skutočnosť nebola medzi stranami sporná, preto súd nevykonal žalovaným navrhované ďalšie dokazovanie vo vzťahu k zisteniu, či a aké ďalšie záväzky mala žalobkyňa v uvedenom období, keďže toto považoval za nadbytočné. Súd si aj s prihliadnutím na závery tunajšieho súdu v konaní pod sp. zn. 8Csp/436/2019 osvojil a považoval za nesporné tvrdenia žalobkyne, že žalobkyňa reálne hrozila ujma aj v podobe sumy 7.436,46 Eur, ktorá nemala žiaden zákonný podklad. Tieto okolnosti súd subsumoval pod kritéria závažnosti a intenzity, keď porovnaním výšky istiny pohľadávky z pôvodného úveru (6.400 Eur) a „vymyslenej“ časti sumy novej pohľadávky (7.436,46 Eur), ako aj porovnaním výšky mesačného príjmu žalobkyne a výšky sumy, do ktorej mala mať táto vykonávané zrážky, vzhliadol výrazný nepomer v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Súd zároveň prihliadol na časové trvanie závadného konania žalovaného, keď nezákonné zrážky zo mzdy žalobkyne boli vykonávané až štrnásť mesiacov, počas ktorých aj s ohľadom na výšku príjmu žalobkyne bola táto o nemalú časť svojho príjmu ukrátená a mohla pociťovať určitú finančnú tieseň spojenú s tým, že nemohla disponovať s danými finančnými prostriedkami. S poukazom na uvedené súd zhodnotil opísané konkrétne okolnosti prejednávaneho prípadu a s prihliadnutím na funkcie inštitútu primeraného finančného zadosťučinenia (sankčnú, satisfakčnú a prevenčnú), ako aj na celkovú povahu, intenzitu, spôsob a trvanie zásahu do práv žalobkyne, závažnosť vznikutej aj hroziacej ujmy, dospel k záveru, že výška finančného zadosťučinenia v priznanej sume 1.000 Eur je primeranou výškou. Priznaná suma predstavuje dostatočné odškodnenie pre žalobkyňu za diskomfort, ktorý jej bol konaním žalovaného spôsobený, zároveň dostatočne trestá žalovaného za vyššie opísané (v rozsudku Okresného súdu Košice - okolie sp. zn. 8CSP/436/2019 zo dňa 1.2.2019) konanie a nekalé praktiky žalovaného a pôsobí naň i prevenčne, keď ho odrádza od obdobného konania vo vzťahu k iným spotrebiteľom.

4. Záverom, keďže priznaná výška finančného zadosťučinenia je výrazne (násobne) nižšia od sumy, ktorú žiadala priznať žalobkyňa, súd považuje za potrebné uviesť, že je toho názoru, že finančné zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa nemá nahrádzať inštitút bezdôvodného obohatenia, či náhrady škody, ktorých sa žalobkyňa mohla voči žalovanému domáhať a prostredníctvom ktorých mohla dosiahnuť úplnú satisfakciu toho, o čo sa žalovaný na jej úkon nezákonne obohatil, prípadne náhradu ďalšej škody, ktorá jej opísaným konaním žalovaného vznikla. Preto súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

5. O trovách konania rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 CSP zdôrazniac, že nakoľko výška primeraného finančného zadosťučinenia závisí v konečnom dôsledku od úvahy súdu, potom bolo na mieste aplikovať § 255 ods. 1 CSP a žalobkyňa priznať nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, pretože súd súčasne nevidel priestor pre aplikáciu § 257 CSP.

6. Proti rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote odvolanie v rozsahu jeho výrokov I. a III. z odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b), d), e), f) a h) CSP, keď navrhol napadnutý rozsudok zmeniť tak, že súd žalobu zamietá eventuálne zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolateľ namietal záver súdu, ktorý mal za to, že žalobkyňa si úspešne uplatnila porušenie svojho práva a povinnosti žalovaného v konaní vedenom na identickom súde pod sp.zn. 8Csp/463/2019.

V tejto súvislosti zdôraznil, že na názor súdu o neplatnosti Dohody o splatení dlhu nie je možné prihliadať, pretože za záväznú časť súdneho rozhodnutia je nutné považovať výlučne výrokovú časť rozhodnutia a nie jeho odôvodnenie, tak ako uvedené vyplýva aj z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/115/2016. Okrem toho odkázal na vybranú časť rozsudku NS SR sp.zn. 6Cdo/127/2017 a 6Cdo/389/2015, ktorú považoval za podstatnú pre správne rozhodnutie tejto právnej veci v znení „pod úspešným uplatnením práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/389/2015)“. Pokiaľ ide o výrokovú časť označeného rozsudku Okresného súdu Košice - okolie sp.zn. 8Csp/463/2019, z nej je zrejmé, že súd rozhodol o povinnosti žalovaného zdržať sa výkonu práva na zrážky zo mzdy žalobkyne na základe dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19. júna 2015 a z výrokovej časti nie je možné vyvodiť porušenie práv žalobkyne a povinnosti odvolateľa v zmysle § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa a ani neplatnosť dohody o splatení dlhu z 19. júna 2015, či ostatné skutočnosti, na podklade ktorých súd svojvoľne mal zmätočne založiť napadaný rozsudok. Navyiac rozsudok považoval za nepreskúmateľný, nakoľko v rozpore s § 220 ods. 2 CSP ani len neobsahuje označenie práva žalobkyne vyplývajúce zo zákona o ochrane spotrebiteľa či osobitných predpisov, ktoré malo byť porušené. V ďalšom vo vzťahu k výške primeraného finančného zadosťučinenia priznanej žalobkyni uviedol, že súd v rámci voľnej úvahy nemôže postupovať celkom svojvoľne a arbitrárne, ale je povinný vyhodnocovať primeranosť finančného zadosťučinenia s ohľadom na konkrétne okolnosti toho-ktorého prípadu, keď mal za to, že súd kritéria a osobité okolnosti prípadu nezohľadnil, rozhodol arbitrárne a svojvoľne a svoj postup ani náležite neodôvodnil. Mal za to, že z § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. je zrejmé, že nárok na finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy a pre jej úspešné uplatnenie je nevyhnutné, aby bola existencia nemajetkovej ujmy jednak tvrdená, ale zároveň aj preukázaná ako skutočná a s takýmto výkladom sa stotožnil aj Okresný súd Trenčín v rozsudku sp.zn. 11Csp/68/2018. Aj keď podmienka preukázania ujmy nie je v § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa *expressis verbis* vyjadrená, túto je možné vyvodiť jednak z podmienky primeranosti, a teda v záujme dodržania primeranosti je potrebné prihliadať na všetky konkrétne aspekty toho-ktorého prípadu, a to aj na prípadnú výšku skutočne vzniknutej a preukázanej nemajetkovej ujmy odkazujúc tiež na príslušnú časť rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 19CoCsp/33/2021, ktorý sa k uvedenému tiež náležitým spôsobom vyjadril v zhode s vysloveným názorom odvolateľa. Pokiaľ súd odôvodňoval nárok a výšku nároku žalobkyne jej diskomfortom, uvedené je nutné namietat, pretože takúto okolnosť nemožno považovať za dôvod pre priznanie finančného zadosťučinenia a z rozsudku ani nie je možné vyvodiť, žeby žalobkyňa preukázala alebo čo i len namietala tento diskomfort. Okrem iného žalobkyňa žiadnym spôsobom neoznačila ani nepreukázala žiadnu konkrétnu nemajetkovú ujmu, ktorú mala utrpieť a naopak bola to práve žalobkyňa, ktorá opomenula poukázať na skutočnosť, že je to práve ona, ktorá porušila svoje povinnosti zo zmluvy o úvere uzatvorenej medzi ňou a právnym predchodcom odvolateľa. Rovnako dal do pozornosti rozsudok Okresného súdu Prešov sp.zn. 24Csp/9/2022, v ktorom súd takisto vyžadoval od žalobkyne, aby táto uniesla nielen povinnosť tvrdenia, ale aj preukázania rozhodujúcich skutočností, ktoré ju viedli k uplatneniu primeraného finančného zadosťučinenia v požadovanej výške, pričom súd považoval za spravodlivé jej priznať takto uplatnený nárok vo výške 20 Eur, teda 1 % z poskytnutej sumy úveru (2.000 Eur). Okrem toho napr. z rozsudku Okresného súdu Prešov sp.zn. 11Csp/6/2022 vyplýva, že súd priznal nárok na zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 50 Eur a sp.zn. 24Csp/9/2022 išlo o priznaný nárok vo výške 20 Eur opäť ako predstavujúci 1 % z poskytnutej sumy. Vo vzťahu k názoru súdu, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia má mať sankčný a odrádzajúci charakter, uviedol, že sa s týmto názorom nie je možné stotožniť, pretože sankčná a odrádzajúca, teda represívna funkcia je vlastná inštitútu náhrady škody. Zo všetkých uvedených dôvodov považoval priznanie finančnej náhrady v rozsahu 1.000 Eur za zjavne neodôvodnené a neprimerané. Napokon namietol tiež výrok v časti náhrady trov konania, pretože považoval uplatnený nárok za nedôvodný v celom rozsahu. Záverom považoval za nevyhnutné dať do pozornosti odvolaciemu súdu, že ochrana spotrebiteľa je síce dôležitým faktorom spoločnosti, avšak nemožno poskytovať takú ochranu, ktorá by viedla k jeho jednostrannému zvýhodňovaniu, kedy by spotrebiteľ bol zbavený akejkoľvek zodpovednosti pred uzatvorením zmluvnej povinnosti dôkladne navzájom zvážiť výhody a nevýhody a podľa toho rozumne konať. Neexistuje ani vecne odôvodniteľný dôvod oslobodiť spotrebiteľa od povinností, ktoré mu ukladá zmluva s rovnocenným partnerom, ak sa k splneniu tejto povinnosti zaviazal dobrovoľne a s vedomým ich rozsahu. Miera ochrany spotrebiteľa má svoje limity a nemôže byť absolútna a limit pre určenie miery ochrany spotrebiteľa je daný úrovňou spotrebiteľa.

7. Žalobkyňa k odvolaniu uviedla, že rozhodnutie súdu považuje za správne a zákonné, na základe čoho ho navrhla odvolaciemu súdu potvrdiť. Predmetný nárok považovala za nepochybný s poukazom na to, že Okresný súd Košice - okolie v konaní sp.zn. 8Csp/436/2019 rozhodol o uložení povinnosti zdržať sa výkonu práva na zrážky zo mzdy, a teda samotný výrok tohto rozhodnutia v sebe implicitne obsahuje porušenie práva, resp. povinnosti stanovenej právnym poriadkom, pretože žalobe bolo vyhovené s odkazom na znenie § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa. Vo vzťahu k výške priznaného nároku poukázala na to, že žalovaný žiadal o vykonávanie zrážok zo mzdy vo výške 14.062,97 Eur na základe nezákonnej dohody o zrážkach zo mzdy a týmito zrážkami chcel okrem iného vymáhať vymyslené príslušenstvo pohľadávky pozostávajúce z vyčíslených nákladov spojených s právnym zastúpením, ktoré mali tvoriť sumu 7.436,46 Eur. Uvedená absurdnosť bola zrejme aj súdu v označenom konaní, keď súd uviedol, že žalobkyňa uznala dlh v zjavne neexistujúcej výške, ktorého väčšina bola tvorená príslušenstvom pozostávajúceho z vyčíslených nákladov spojených s právnym zastúpením nevedno akým. Súčasne uviedla fakty, ktoré boli pre výšku uplatneného nároku nesporné, a to ťaživá sociálna situácia žalobkyne, ktorá sa stará o nevládneho partnera a chorého brata, konanie žalovaného, keď tento nevysvetlil, prečo odopieral žalobkyňi vydanie dokumentov, na ktoré mala ako spotrebiteľka nárok, aby jej zabránil možnosti sa efektívne voči zrážkam brániť, a to za účelom, aby predložil dobu nezákonného vykonávania týchto zrážok, ďalej žalovaný vymohol nezákonnými zrážkami od žalobkyne sumu 3.000 Eur, ktorú dodnes nevrátil, keď navyše zrážky sa vykonávali po dlhšiu dobu a žalobkyňi tak reálne hrozila ujma vo výške 14.062,97 Eur, ktorú žalovaný žiadal vyvrázať od zamestnávateľa žalobkyne z jej mzdy a napokon žalobcom požadovaná suma 7.436,46 Eur predstavovala výpalné, pretože išlo o neexistujúcu pohľadávku nemajúcu žiaden zákonný podklad.

8. Odvolateľ v odvolacej replike odkázal na argumentáciu obsiahnutú v podanom odvolaní a opätovne zdôraznil, že inštitút finančného zadostučinenia nie je možné zamieňať s inštitútom bezdôvodného obohatenia a ani s inštitútom náhrady škody a naďalej priznanú sumu považoval za celkom zjavne neprimeranú a na podanom odvolaní v celom rozsahu zotrval.

9. Žalobkyňa v odvolacej duplike zopakovala svoju predchádzajúcu argumentáciu v rámci odvolacieho konania so záverom, že priznaná suma 1.000 Eur sa nepochybné pohybuje na spodnej hranici, pretože priemerne finančné zadostučinenie plní aj sankčný charakter voči žalovanému v zmysle individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň predstavuje odmenu pre žalobkyňu, že sa nekalému konaniu nepodrobila a naopak pustila sa so žalovaným do sporu a tento aj úspešne ukončila.

10. Odvolanie bolo podané proti výrokom I. a III. napadnutého rozsudku, na základe čoho výrok II. ako výrok nenapadnutý odvolaním nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

11. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalovaného ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z § 379 a § 380 CSP a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie je čiastočne dôvodné.

12. Predmetom konania je nárok na primerané finančné zadostučinenie vyplývajúce z § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému vo výške 3.720 Eur, keď súd žalobe vyhovel v rozsahu priznanej sumy 1.000 Eur.

13. Podstatou odvolacích námietok je tvrdené nesprávne posúdenie splnenia podmienky úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti a neprimeranosť výšky priznaného finančného zadostučinenia.

14. Podľa § 3 ods. 5 poslednej vety zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

15. Ako vyplýva z citovaného zákonného ustanovenia, jedinou podmienkou pre priznanie finančného zadostučinenia je, že spotrebiteľ na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinností ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi.

16. Rozhodovacia prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je ustálená v otázke úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti v zmysle vyššie citovaného zákonného ustanovenia.

17. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/389/2015 najvyšší súd v súvislosti s § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. uviedol, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinností, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

18. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.1.2019 najvyšší súd uviedol, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti a žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje.

19. Podobne aj v novšom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/68/2022 z 30.3.2023 dovolací súd naznačil, že uplatnenie nároku na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nie je viazané na uplatnenie nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo iného inštitútu majetkového charakteru, pretože jedinou podmienkou jeho uplatniteľnosti je splnenie podmienky podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. a to úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinností, keď vo svojom zrušujúcom uznesení vytkol odvolaciemu súdu, že pokiaľ potvrdil svojím rozsudkom zamietavé rozhodnutie prvostupňového súdu, súčasne pri svojom rozhodnutí ničím neodôvodnil, prečo za úspešné uplatnenie práva nemožno považovať úspech žalobkyne v konaní vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 13C/145/2014, v ktorom bola žaloba voči žalobkyni (v pôvodnom konaní v postavení žalovanej) zamietnutá z dôvodu porušenia zákona o spotrebiteľských úveroch a iných pôžičkách pre spotrebiteľov, keď pre absenciu zákonných náležitostí bola zmluva o úvere vyhodnotená ako bezúročná a bez poplatkov.

20. Žalobkyňa úspešné uplatnenie porušenia jej práv a povinností žalovaným preukázala rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 1.2.2022 sp. zn. 8Csp/463/2019, ktorým bol žalovaný povinný zdržať sa výkonu zrážok zo mzdy žalobkyne na základe Dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.6.2015 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným. Tým žalobkyňa splnila jedinou podmienku vyžadovanú príslušnou zákonnou úpravou pre žalobou uplatneného finančného zadosťučinenia a to úspešné uplatnenie porušenia jej práv a povinností žalovaným, ako správne vo svojom napadnutom rozsudku konštatoval tiež súd prvej inštancie.

21. Odvolateľ namietal, že v predošlom konaní nebolo rozhodnuté o porušení práva žalobkyne a povinnosti odvolateľa - táto skutočnosť nebola jasne a nevyvrátiteľne deklarovaná, ktorú odvolaciu námietku doplnil o argumentáciu o tom, že na názor súdu o neplatnosti dohody o splatení dlhu vychádzajúc z odôvodnenia označeného rozsudku nie je možné prihliadať, pretože za záväznú časť súdneho rozhodnutia je nutné považovať výlučne výrokovú časť rozhodnutia a nie aj jeho odôvodnenie (v tejto súvislosti poukázal napr. na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/2015/2016).

22. Predmetnú obranu odvolateľ uplatnil už v konaní na súde prvej inštancie, pričom súd sa touto obranou zaoberal, o čom svedčí ním podaná argumentácia v bodoch 20. až 22. odôvodnenia napadnutého rozsudku, na ktoré odvolací súd odkazuje. Ani odvolací súd nemohol pripísať relevanciu tejto odvolacej námietke, pokiaľ povinnosť zdržať sa výkonu zrážok zo mzdy žalobkyne na základe dohody o zrážkach zo mzdy zo dňa 19.6.2015 uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovaným, tvorí výrokovú časť označeného rozsudku Okresného súdu Košice - okolie. K takémuto záveru súd dospel na základe prejudiciálne vyriešenej otázky posúdenia dohody o zrážkach zo mzdy (tiež na ňou odkazovanú dohodu o splatení dlhu) za neplatnú (keď vzhľadom už vo vzťahu k dohode o splatení dlhu použitie nekalých praktík, rozpor s dobrými mravmi, neurčitosť oboch dohôd a použitie neprijateľných podmienok v dohode o zrážkach zo mzdy), čo nie je ničím iným než súdom konštatovaným porušením práva žalobkyne a povinností žalovaného, a to bez ohľadu na to, či súd súčasne neplatnosť dohody o zrážkach zo mzdy (event. aj dohody o splatení dlhu) vyslovil osobitným výrokom. Pokiaľ by platila totiž argumentácia odvolateľa, potom by nebolo možné prihliadať ani na akékoľvek rozhodnutie súdu priznávajúce vo výroku výlučne povinnosť žalovaného zaplatiť určité peňažné plnenie spotrebiteľovi,

predstavujúce napr. bezdôvodné obohatenie alebo škodu zo zodpovednosti, pretože dôvod vzniku priznaného bezdôvodného obohatenia alebo priznanej škody by vyplýval výlučne z odôvodnenia takéhoto rozsudku, v ktorom by súd prejudiciálne, napr. v prípade bezdôvodného obohatenia, dospel k záveru o bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru.

23. Navyše odvolací súd považuje za bezpredmetné akékoľvek polemiky odvolateľa o tom, že uzavretie a ani uplatnenie dohody o zrážkach zo mzdy, nie je možné považovať za porušenie povinnosti v zmysle ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, pretože uvedené ani nikto (okrem odvolateľa) netvrdil.

24. Okrem toho odvolateľ namietal, že žalobkyňa sa sama rozhodla, že dohodu podpíše, nikto ju k danému úkonu nenútil a preto túto dohodu nemožno považovať za rozpornú s dobrými mravmi. K tejto odvolacej námietke odvolací súd uvádza, že predmetom tohto konania nie je súdny prieskum správnosti právnych záverov súdu v označenom rozsudku (Okresného súdu Košice-okolie zo dňa 1.2.2022 sp. zn. 8Csp/463/2019), preto ani táto odvolacia námietka nebola dôvodná.

25. Dôvodnou je ale odvolanie žalovaného v časti, v ktorej namietal, že súdom priznaná suma 1.000 Eur ako finančné zadosťučinenie bola priznaná v neprimeranej výške.

26. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, zákon č. 250/2007 Z.z. nestanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť s výnimkou, že finančné zadosťučinenie musí byť primerané.

27. Určenie primeraného finančného zadosťučinenia je vecou úvahy súdu a súd určí, aká výška finančného zadosťučinenia je primeraná vždy s ohľadom na okolnosti danej veci. Nemôže ísť teda o úvahu svojvoľnú a túto musí súd v odôvodnení rozsudku vysvetliť tak, aby bolo zrejmé, prečo práve priznanú sumu finančného zadosťučinenia považuje za primerané finančné zadosťučinenie v danej konkrétnej veci.

28. Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany spotrebiteľských zmlúv. Zákon pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľovi dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody, resp. bezdôvodného obohatenia dôkazné bremeno je na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, pretože odpadá problematické dokazovanie, či už výšky škody alebo výšky bezdôvodného obohatenia, keď navyše preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo dokonca spravidla nereálne.

29. Aj keď na strane jednej nemožno nič vytknúť súdu prvej inštancie pri jeho úvahách ohľadne okolností, za akých sa posudzuje primeranosť predmetného nároku, na strane druhej otázku primeranosti predmetného nároku súd neposudzoval s poukazom aj na rozhodovacia prax súdov v obdobných veciach, čo napokon zaťažilo jeho rozhodnutie nesprávnym právnym posúdením veci zakladajúcim uplatnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP.

30. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 11/2016 zo 7. februára 2018).

31. V súlade s požiadavkou právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí nie je žiaduce, aby všeobecné súdy rozhodovali v obdobných veciach odlišným spôsobom, ba až protichodným spôsobom, a aj za z toho dôvodu bolo namieste prihliadnúť na rozhodovacia prax identického odvolacieho súdu v konaniach o finančné zadosťučinenie.

32. Pokiaľ ide o dohľadnú aktuálnu rozhodovacia prax Krajského súdu v Košiciach, ide o priznané finančné zadosťučinenie vo výške 600 Eur (3CoCsp/16/2022), 800 Eur (3CoCsp/18/2022), 450 Eur (9CoCsp/28/2022), 500 Eur (2CoCsp/70/2022), 300 Eur (6CoCsp/49/2022), 500 Eur (9CoCsp/50/2021), 600 (6CoCsp/51/2022), 624 Eur (5CoCsp/53/2022), 300 Eur (5CoCsp/59/2022), 300 Eur (5CoCsp/6/2023).

33. V predmetnej veci si žalobkyňa nárok na finančné zadosťučinenie uplatnila vo výške 3.720 Eur, z ktorej sumy súd priznal sumu 1.000 Eur. Súd tak priznal žalobkyni sumu finančného zadosťučinenia v rozsahu, ktorý nezohľadňoval tiež rozhodovaciu prax súdov v obdobných veciach, a preto súdom priznaná suma 1.000 Eur nie je primeranou sumou.

34. Vzhľadom na povahu a podstatu predmetného nároku, ktorý si oprávnené osoby uplatňujú vždy v dôsledku porušenia ich práv ako spotrebiteľov, kedy v zásade vo vzťahu ku každému takémuto spotrebiteľovi možno hovoriť o zásahu do ich majetkovej sféry v podobe jeho úbytku po dobu protiprávneho stavu zapríčineného dodávateľom, okolnosti prejednávanej veci ale nenasvedčujú tomu, aby sa prejednávaná vec vymykala z tohto všeobecného štandardu, preto ani nebol relevantný dôvod na to, aby súd priznal žalobkyni finančné zadosťučinenie v sume 1.000 Eur a v kontexte uvedeného odvolateľ opodstatnene namietal, že suma 1000 Eur ako suma priznaného finančného zadosťučinenia je neprimeraná.

35. Pretože odvolací súd vzhliadol opodstatnenosť odvolania v časti namietanej neprimeranosti priznanej výšky finančného zadosťučinenia, sám pristúpil k stanoveniu primeranej výšky finančného zadosťučinenia na sumu 500 Eur, pretože zodpovedá okolnostiam prejednávanej veci tak, ako boli vyšpecifikované súdom prvej inštancie, ktoré ale nie sú ničím výnimočnými a osobitými na to, aby odôvodňovali priznanie finančného zadosťučinenia vo výške, ktoré by prevyšovalo rozhodovaciu prax identického odvolacieho súdu. Suma 500 Eur je sumou primeranou zodpovedajúcou svojmu účelu, pretože poskytuje žalobkyni dostatočnú satisfakciu, súčasne odradzuje žalovaného ako dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľov a je naplnením zásady právnej istoty rozhodovať porovnateľne v obdobných veciach.

36. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov preto odvolací súd v súlade s § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok vo výroku I. v časti, v ktorej je žalovaný povinný zaplatiť žalobkyni sumu 500 Eur a v prevyšujúcej časti vyhovujúci výrok podľa § 388 zmenil tak, že žalobu zamietol.

37. V súlade s § 396 ods. 2 CSP odvolací súd rozhodol o trovách celého konania.

38. Niet pochýb o tom, že Civilný sporový poriadok, na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy, nemá výslovné ustanovenie, ktorým by uvažovalo o priznaní plnej náhrady trov konania napriek iba čiastočnému úspechu jednej zo strán sporu z dôvodu, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu (porovnaj § 142 ods. 3 OSP). Napriek tomu ale naďalej je tu skupina súdnych sporov sporového charakteru, z povahy ktorých vyplýva, že konkrétna výška plnenia závisela od úvahy súdu. Medzi takéto konanie patrí tiež predmetné konanie. Niet žiadneho rozumného dôvodu aplikujúc princíp spravodlivého súdneho konania, neprihliadnuť na to, že výška plnenia (finančného zadosťučinenia) bola závislá od úvahy súdu, a teda ide o prípad odôvodňujúci osobitné posudzovanie úspechu a neúspechu v konaní s dôsledkami na rozhodovanie o trovách konania, čo v konečnom dôsledku korešponduje so samotným zámerom novej právnej úpravy Civilného sporového poriadku, ktorým nebola snaha zákonodarcu sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania koncepcie odchyliť od pravidla pôvodne vyjadreného v § 142 ods. 3 OSP (pozri Nález Ústavného súdu SR zo dňa 4.2.2021 sp. zn. III. ÚS 475/2018).

39. Žalobkyňa bola úspešná v konaní čo do základu nároku a stanovenie konkrétnej výšky finančného zadosťučinenia bolo predmetom úvahy súdu, preto hoci podľa výsledku nemala úspech v celom rozsahu, bolo potrebné jej priznať náhradu trov konania na súde prvej inštancie v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP). A pretože uvedené podobne platí vo vzťahu k trovám odvolacieho konania, odvolací súd rozhodol o trovách celého konania tak, že žalobkyni priznal proti žalovanému náhradu trov celého konania v plnom rozsahu.

40. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Používateľ systému Windows

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).